

DBH. 1, 2

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2

IKASGAIA	IKASGAI ERLAZIONATUAK	GAI EKOSIZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
Natur zientziak	➤ Geografia eta Historia	➤ Ekodependentzia ➤ Biosferaren funtzionamendua ➤ Aldaketa ekosozialeko eragileak	➤ Hondakinak ➤ Kontsumoa ➤ Biodibertsitatea ➤ Ohitura jasangarriak ➤ Aldaketa klimatikoa

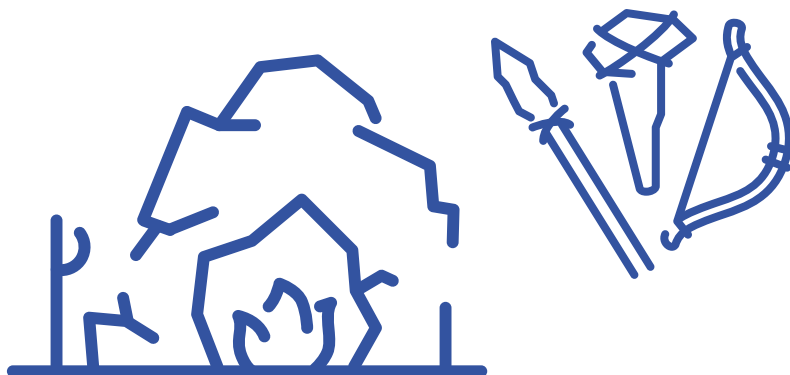
Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Paleolito garaiko gizakia Urdaibain bizi zen. Natura behar zuten bizitzeko eta baliabide hauek erabiltzean aztarna ezberdinak utzi zituzten inguruan.

Abiapuntua

Lehen eta gaur natura behar dugu bizitzeko. Zer suposatzen du honek gure inguruan? Nolako eragina daukate gure ekintzek inguruan? Naturako baliabideen nolako erabilera egiten dugu?

AZKEN EKOIZPEN EDO PRODUKTUA. Ikas esperientzian zehar egindako ekintza ezberdinei esker ikasleak naturarekiko ezagutza gehiago garatuko dituzte eta natura zaintzeko tresna ezberdinak ezagutuko eta erabili ahal izango dituzte.

HELBURU KONPETENTZIALAK

- Oinarrizko jakintzak eskuratzea, Urdaibaiko ingurune naturaletan bizitako esperientzia esanguratsuen bidez, ikasleen pentsatzeko eta jarduteko modua aldatzeko jasangarritasun irizpideen arabera.
- Inguruak eskaintzen dizkigun baliabideak (zerbitzuak) ezagutu, garai ezberdinetan espezie ezberdinak nola bizi izan diren ulertuz, izaki bizidunek haien artean eta inguruarekin dituzten harremanak ikasteko eta inguruko baldintzetara moldatzeko beharra ikusteko.
- Behar bezala balioztatzea gizakiak izakien suntsipen-maila altuan duen esku-hartzea, eta biodibertsitatea (ondorengo belaunaldien herentzia gisa) hobetzen lagunduko duten jarrerak eta portaerak (banakakoak edo taldekoak) hartzea.
- Animalia eta landareen Biodibertsitatea zaintzeko habitatei eusteko garrantziaren inguruan kontzientzia hartu eta sentsibilizatzea.
- Urdaibai bezalako ingurune babestuak mantentzeko beharrez kontzientziaztea, Euskadiko Biodibertsitateari eusteko ingurune ardatz gisa.

DBH. 1, 2

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2

Curriculumaren zehaztapenak

NATUR ZIENTZIAK

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZAK
HKK STEM KD KPSII	3 4 1,2,3,4,5 4	2. Informazioa identifikatzea, lokalizatzea eta hautatzea, plataforma teknologikoak eta askotariko baliabideak eraginkortasunez erabiliz, zientziekin lotutako galderak banaka zein elkarlanean ebazteko.	2.1 Modu egokian eta moldakorrean lan egitea askotariko baliabideekin, baliabide tradizionalekin eta digitalekin, gaiak ebaztean, informazioa kontsultatzean eta edukiak sortzean, iturri fidagarrienak irizpidez hautatuz eta behar bezala aipatuz. 2.2 Informazioa oinarri zientifikoarekin aztertzea, sasizientzietatik, gezurretatik, funtsik gabeko sinesmenetatik eta abar bereiziz, eta horien aurrean jarrera eszeptikoa edukiz.	A. Oinarrizko trebetasun zientifikoak eta proiektu zientifikoak: – Ikerketa zientifikoaren oinarrizko metodologiak: – Informazioa bilatzeko eta kolaboraziorako estrategiak: tresna digitalak eta zientzian maiz era-biltzen diren formatuak (aurkezpena, grafikoa, bideoa, posterra, txostena, etab.). – Prozesuen, emaitzen edo ideien komunikazioa formatu analogiko edo digitaletan (aurkezpena, grafikoa, bideoa, posterra, txostena...) – Informazio zientifikoko iturri fidagarriak: errekonozimendua eta erabilera.
HKK STEM KD KAKK	1,2,5 4,6 2,3 4	3. Informazio eta datu zientifikoak interpretatzea eta transmititzea, eta horiei buruzko argudioak ematea, hainbat formatu erabiliz zientzien kontzeptuak eta prozesuak aztertzeke.	3.1 Kontzeptuak definitzea, eta fenomeno eta prozesu zientifikoak deskribatzea, informazioa hainbat formatutan aztertuz (ereduak, grafikoa, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, web-orriak...), jarrera kritikoa mantenduz eta ondorio arrazoituak eskuratuz. 3.2 Informazio zientifikoa modu argian komunikatzea, hizkuntza-egitura, terminologia eta formatu egokiak erabiliz (ereduak, grafikoa, taulak, bideoak, txostenak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, eduki digitalak...).	
STEM KD KP KPSII HK EK	2,5 4 1,2 3 4 1	6. Ekintza jakin batzuek ingurumenean eta osasunean dituzten ondorioak aztertzea, zientzien funtsetan oinarrituz, garapen iraunkorren bateragarriak diren eta planetaren osasun indibiduala eta ko-lektiboa mantentzea eta hobetzea ahalbidetzen duten ohitura arduratsuak sustatzeko eta hartzeko.	6.1 Ekintza jakin batzuek ingurumenean eta izaki bizidunen osasunean dituzten ondorioak ezagutzea, zientzien oinarriak eta irizpide zientifikoak aplikatuz. 6.2 Biodibertsitatea babestearen, ingurumena zaintzearen, inguruneko izaki bizidunak babestearen, garapen iraunkorren eta bizi-kalitatearen garrantziaz argudiatzea, datu eta arrazoi zientifikoak erabiliz. 6.3 Ingurune hurbilean ohitura jasangarriak proposatzea eta hartzea, norberaren eta besteen jarduerak aztertuz eta norberaren arrazoibideetan, eskuratutako ezagutzetan eta eskura dagoen informazioan oinarrituz. 6.5 Inguruneko paisaia eta ekosistemak interpretatzea, bertako elementuak aztertuz eta giza ekintza jakin batzuen ingurumen-inpaktuari buruz hausnartuz.	C. Interakzioa eta Energía Ekologia eta jasangarritasuna: – Inguruneko ekosistemak, horien osagai biotikoak eta abiotikoak, eta erlazio intraespezifiko eta interespezifiko motak. – Ekosistemen kontserbazioaren, biodibertsitatearen eta garapen iraunkorreko eredu bat ezartzearen garrantzia. – Klima-aldaketaren kausak eta horrek ekosistemetan dituen ondorioak. – Ohitura jasangarrien garrantzia (kontsumo arduratsua, hondakinen kudeaketa, ingurumenaren errespetatua...) – Ingurumenaren, gizakien eta beste izaki bizidun batzuen osasunaren arteko erlazioa: one health (osasun bakarra).

DBH. 1, 2

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2

GEOGRAFIA ETA HISTORIA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
KPSII HK EK	2 1,2,3,4 1	2. Paisaiaren elementuak eta horiek sistema konplexu natural eta antropikoetan —landakoak eta hirikoak— duten artikulazioa identifikatzea eta aztertzea, baita denboran izan duten eboluzioa ere, eraldaketen kausak interpretatuz eta ekosistemetan dagoen oreka-maila baloratuz, ekosistema horien kontserbazioa, hobekuntza eta erabilera jasagarria sustatzeko.	2.2 Historiaurretik aro modernora bitarteko baliabideen giza ustiapenaren ondorioz naturaguneen eraldaketa aztertzea, baita horrek populazioaren eboluzioarekin duen lotura ere, espazioen iraunkortasun-eta oreka-maila baloratuz, eta jasagarritasunaren aldeko ekintzen beharra aintzat hartuz. 	A. Egungo munduaren erronkak – 10. Natura-ondarearen oparotasuna eta balioa. Giza eragina ekosistemen aldaketan, iraganean eta gaur egun. Tokiko ingurunearen eta ingurune globalaren kontserbazioa eta hobekuntza. B. Gizarteak eta lurraldeak. – 4. Gizakiaren jatorria, lehen migrazio adierazgarriak eta Paleolitoko lehen gizarte eta kulturen sorrera. C. Konpromiso zibikoa – 3. Toki-ingurunean eta ingurune globalean gaur egun dauden erronken eta arazoan aurrean interesa. – 5. Ingurumen-kontzientzia. Izaki bizidunen eta planetarenganako errespetua eta horien babesa eta zaintza. – 6. Natura-, historia-, arte- eta kultura-ondarearen zaintza eta babesa. Euskal Herrian eta Espainian natur- aeta kultura- ondarea babesteko legeak.
STEM KD KPSII HK	5 4 2,5 1,2,3	5. Joera demografikoak, eta bizi-zikloek eta bizimoduak historian zehar izan duten eboluzioa deskribatzea, egungo gizarteak osatu arte gertatu diren aldaketak eta jarraitutasunak kontuan hartuz, gizarte horiek bilakaera historikoaren ondorio direla ulertzeko, eta oinarriak izateko alternatiba osasungarriak, jasagarriak, aberasgarriak eta giza duintasunarekiko errespetuzkoak sustatzeko, baita gizartearekin eta ingurunearekin konpromisoa bultzatzeko ere.	5.1 Portaera demografikoak, horien eboluzioa, izan dituzten aldaketak eta euren zikloak ezagutzea eta interpretatzea, munduan, Euskal Herrian eta Espainian gaur egun ditugun arazo eta erronka nagusiekin lotuz.	C. Konpromiso zibikoa – 3. Toki-ingurunean eta ingurune globalean gaur egun dauden erronken eta arazoan aurrean interesa. – 5. Ingurumen-kontzientzia. Izaki bizidunen eta planetarenganako errespetua eta horien babesa eta zaintza. – 6. Natura-, historia-, arte- eta kultura-ondarearen zaintza eta babesa. Euskal Herrian eta Espainian natur- aeta kultura- ondarea babesteko legeak.

DBH. 1, 2

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2

Ikuspegi ekosoziala

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

- * 1. Giza ekodependentzia barneratzea. Bizitzaren sarearen parte garela ohartzea.
- * 2. Biosfera gurtzea. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen dela dioen ideien ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentristatik ekozentristora igarotzea.
- * 4. Lurreko biziaren funtzionamenduaren oinarriak ezagutzea: zikloak ixtea, eguzki-energia erabiltzea, aniztasuna areagotzea eta lankidetzak maximoa.
- * 6. Bizi dugun zibilizaziokrisiaren egoera onartzea.

EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

- * Bizi diren eta bizi ez diren elementu guztien arteko lotura ezagutzea, horiek baitira, oro har, gure bizi-baldintzak.
- * Gizakia ekosistema guztien mende dagoela adieraztea / Gizakiaren autosufizientzia ez adieraztea.
- * Biodibertsitatea babesteko ekintzak egitea / Oreak ekosistemikoen aldeko jarrerak erakustea.
- * Gizakiek natura kontrolatu dezaketela edo kontrolatu behar dutela dioen ideien aurrean ikuspegi kritikoa adieraztea.
- * Bizitza osoaren babesa gizakiarena baino garrantzitsuagoa dela arrazoitu behar da (horrek ez dio garrantzia kentzen gizakiaren zaintzari).
- * Elkarrekin konektatutako aniztasuna bizitzaren estrategia nagusia dela arrazoitzea babesa bermatzeko, erresilientzia handitzeko.
- * Espezie jakin batzuen arteko lehia alde batera utzita, bizitza osoa oso antolatua, koordinatua eta lankidetzakoa dela, eta bizitza osoa hedatzen laguntzen duela erakustea.
- * Ekonomia- (kapitalismo globalaren egiturazko krisia), gizarte- (zainketen krisia, desberdintasun handiak) eta ingurumen-arloetan (larrialdi klimatikoa, biodibertsitate-galera, material eta energia fosilak eskuratzeko mugak) bizi dugun krisi sistemikoaren ezaugarri nagusiak azaltzea.
- * Etorkizuna orainaren eta iraganaren guztiz bestelakoa izango dela adieraztea / Egungo krisiari irtenbiderik ez dagoela adieraztea, aldaketa sistemikorik gabe ekonomia, politikaren eta kulturaren arloetan.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

- * Ekomendetasun-konzeptua. Gizakiak bere beharrak modu autonomoan betetzeko ezintasuna, naturaren lehiaketarik gabe.
- * Baliabide naturalen eta hustubideen mendekotasun-maila (materialen zikloak ixtea ahalbidetzen duten atmosfera eta antzeko guneak). sozietateak/ekonomiak alderdiak).
- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Naturarekiko lotura emozionala.
- * Naturatik urruntzea. Lotura eta ezagutza galtzea.
- * Gizakia bizitzaren bilbean baztergarritzat hartzea.
- * Biodibertsitatea eta interkonezioak maximizatzea, bizitzaren oinarriko segurtasun-mekanismo gisa.
- * Espezieen arteko lankidetzak, Lurreko baliabide mugatuak ahalik eta gehien aprobetxatzeko eta bizitza osoa hedatzeko.
- * Krisi sistemikoa osatzen duten elementu nagusiak: ekonomikoak (kapitalismo globalaren egiturazko krisia), sozialak (zainketen krisia, desberdintasun handiak) eta ingurumenekoak (larrialdi klimatikoa, biodibertsitatearen galera, material eta energia fosilak eskuratzeko mugak).

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren konpetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikuskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentea da FUHEM.

DBH. 1, 2

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2

Metodologia

ESTRATEGIA

Araoetan oinarritutako ikaskuntza
Zereginetan oinarritutako ikaskuntza
Gogoetan oinarritutako ikaskuntza
Beste batzuk

ESTRATEGIA EKOSOZIALAK

Ikuspegi sozioafektiboa
Ekintzarako ikaskuntza
Ikaskuntza aktiboa

TEKNIKAK

OHIKOAK:
Tailerrak
Ikus-entzunezkoak
Entzute kolektiboa
Azalpenak talde handietan
Beste batzuk

EZOHIKOAK:
Beste batzuk:
Interpretazio zentroa

